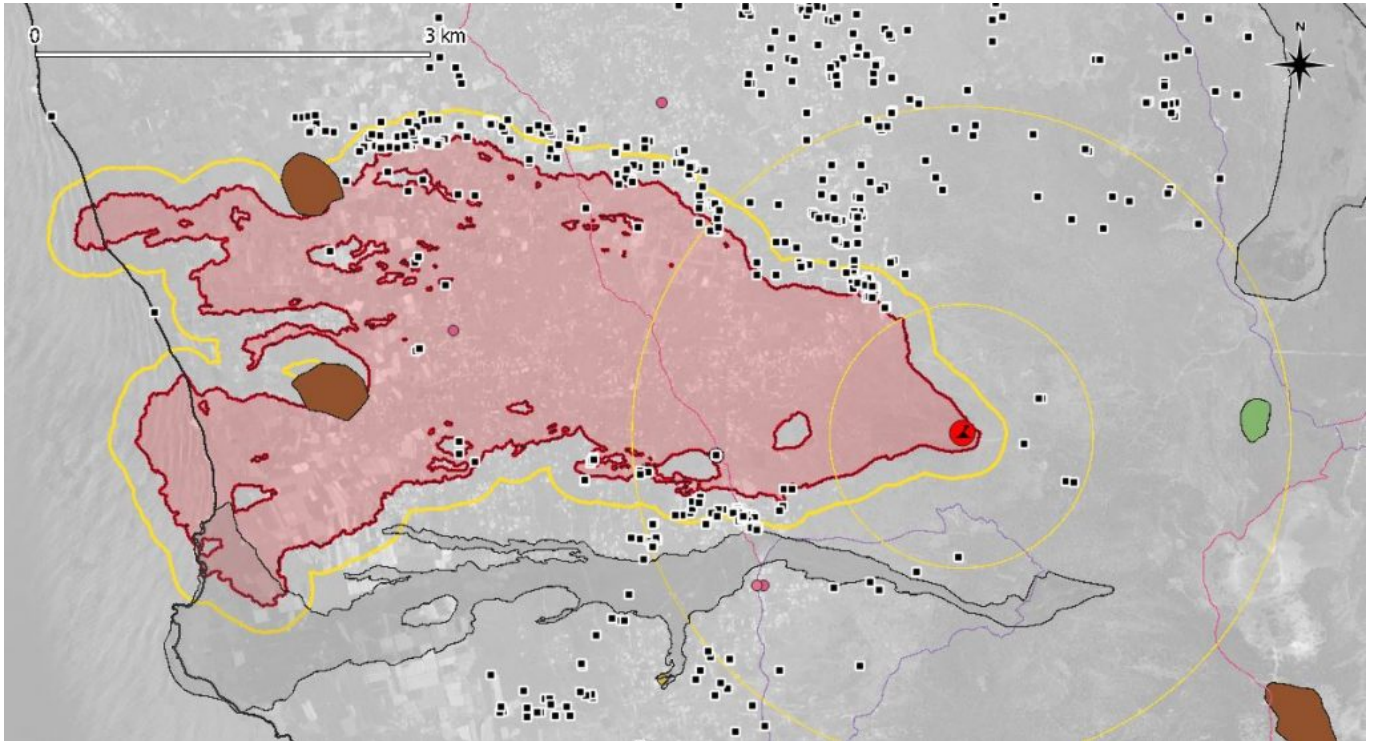

Patrimoni en perill: un equip de recerca ha estat seguint de prop l'erupció volcànica a l'illa de La Palma (Canàries)

Els darrers mesos, un equip de recerca coordinat per **Francesc C. Conesa** (GIAP, ICAC) i Nuria Álvarez (**Museu Arqueològic de Benahoarita, MaB**) ha estat seguint de prop l'erupció volcànica a l'illa de La Palma, a les Illes Canàries.

L'equip ha accedit i examinat l'àrea d'exclusió del volcà de La Palma, així com els fluxos de lava, per a mapar i documentar el patrimoni cultural amenaçat per les colades i la cendra.

L'activitat eruptiva va començar el 19 de setembre de 2021 en una àrea coneguda localment com *Cabeza de Vaca*, a la part occidental de la serralada volcànica *Cumbre Vieja*, i es va expandir al nord i al sud de la vall d'Aridane. Actualment, l'activitat eruptiva finalment s'ha detingut, però encara es considera activa. Fins ara, **els fluxos de lava emergents han cobert més de 1.200 hectàrees** i destruït més de 1.600 edificis i infraestructures relacionades, com ara carreteres i terres agrícoles.

L'equip ha cartografiat i examinat els paisatges culturals històrics dintre dels límits dels fluxos de lava a mesura que s'expandien cap al nord i el sud de la vall d'Aridane. Foto: **Francesc C. Conesa** (GIAP, ICAC).

Els tres municipis que s'han trobat sota alerta vermella i han estat parcialment evacuats (Los Llanos, El Paso i Tazacorte) tenen una història arrelada d'usos agropastorals. Els seus paisatges reflecteixen la història indígena, històrica i més recent de La Palma, que va des de terres de pastura fins a parcel·les agrícoles fortament antropitzades esquitxades de centenars d'habitatges tradicionals canaris.

No obstant, com explica **Conesa**, “tot i que aquesta sigui potser una de les erupcions volcàniques més vigilades dels últims temps, **poc es coneixia sobre la pèrdua o potencial pèrdua d'elements arqueològics i etnogràfics i edificis històrics**, ja que la regió tenia uns inventaris de patrimoni limitats o parcials”.

“Necessitàvem amb urgència un mecanisme ràpid per a teledetectar sistemàticament els fluxos de lava i la gran quantitat de cendres que amenaçaven la

visibilitat i preservació de llocs arqueològics i històrics coneguts”, continua
Francesc C. Conesa.

Per a fer-ho, l'equip ha utilitzat dades geoespacionals heretades, que van des d'imatges aèries històriques a toponímia i cartografia anterior a l'esdeveniment eruptiu, a fi de mapar els paisatges històrics de la vall d'Aridane, encara que ja se n'hagin perdut moltes àrees.

Podeu conèixer més detalls de la tasca investigadora de l'equip en aquest fil de Twitter en què l'investigador de l'equip GIAP de l'ICAC Francesc C. Conesa ens explica com **un grup d'arqueòlegs ha continuat treballant dins de la zona d'exclusió del volcà de La Palma per a documentar el patrimoni cultural amenaçat per les colades i la cendra:**

Ahora que el volcán de La Palma descansa, os contamos...

... cómo un grupo de arqueólogos continúa trabajando dentro de la zona de exclusión para documentar el Patrimonio Cultural amenazado por las coladas y la ceniza.

Con [@GIAP_ICAC](#) [@invest_ull](#) [@IslasDeCultura](#)

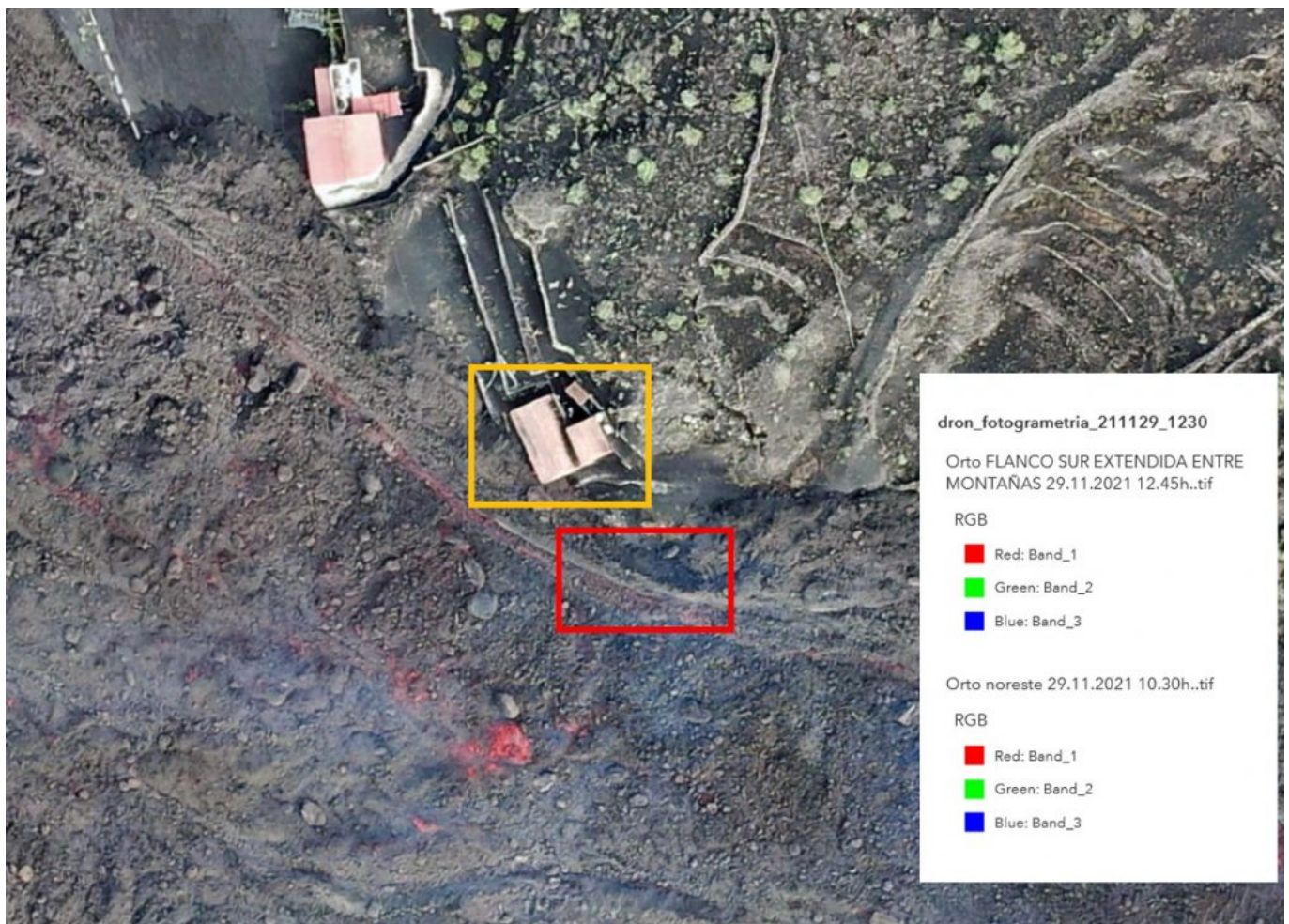
↓ Hilo pic.twitter.com/fFmKsJTC6R

— Francesc C. Conesa (@fc_conesa) December 22, 2021

La teledetecció també ha utilitzat sistemàticament **dades geoespacionals obertes i**

accessibles del servei de cartografia ràpida del **Servei de Gestió d'Emergències de Copernicus**, que es va activar el primer dia d'activitat eruptiva (codi EMSR546) i que ha produït més de 63 productes cartogràfics.

A més, el govern de La Palma ha creat un portal geoespacial (**Riesgo Volcánico**) amb imatges de drons actualitzades diàriament i altra informació espacial relacionada amb l'activitat volcànica i sísmica a la zona.

Exemple d'imatges de drons disponibles al portal geoespacial Riesgo Volcánico. Font: Portal Riesgo Volcánico.

“Hem combinat la teledetecció remota de l'àrea afectada amb

estudis de camp específics i fotogrametria amb drons dins de l'àrea evacuada", comenta Núria Álvarez (Mab).

Els investigadors han seguit estrictament els protocols de seguretat dels Comitès Científics de Pevolca, és a dir, el Pla d'Emergència Volcànica que supervisa totes les accions científiques i d'emergència a l'àrea del volcà. **L'equip de reconeixement ha estat supervisat pel professor Ramón Casillas (Universitat de La Laguna)**, un vulcanòleg de renom i membre del **Plan PEVOLCA** que ha estat treballant a l'àrea del volcà des del primer dia de l'erupció.

Francesc C. Conesa (GIAP, ICAC) i Margarita Jambrina (ULL) fent treball de camp amb Ramón Casillas (ULL). Foto: Francesc C. Conesa (GIAP, ICAC).

“El nostre treball a La Palma pot contribuir a avançar en les futures directrius i protocols per a la vigilància i salvaguarda remota del patrimoni en risc, a Canàries i en altres

escenaris similars d'altres llocs", conclou **Conesa**. A mesura que el volcà consolida el seu final i es refreda, l'equip està preparant un document de recerca i planifica la pròxima campanya d'estudi de camp a l'àrea del volcà.

Estigueu atents a les nostres webs (**ICAC** i **GIAP**) i xarxes socials (**Twitter ICAC** i **GIAP**) per a saber més sobre la nostra recerca a La Palma!

Més informació sobre el projecte **Vigilant** a Eldiario.es (3 de gener de 2022)

La vall d'Aridane i el volcà a mitjans de novembre. Foto: Francesc C. Conesa (GIAP, ICAC).